

**A 2010. március 9-10-én tartott konferencián feltett
kérdések és válaszok az új Polgári Törvénykönyv Második Könyvével kapcsolatban**

(Személyhez fűződő jogok)

1. Van-e különbség a valótlan és a megalapozatlan tényállítás között?

Igen.

A régi Ptk. alapján az, akinek jóhírnevét a sajtó megsérti, olyan közlemény közzétételét követelheti, amelyből kitűnik, hogy mely tényállítás volt valótlan. Ezt kell alkalmazni akkor is, ha a sérelmet okozó nem tudja bizonyítani, hogy amit állít, az megfelel a valóságnak, vagyis valótlanok kell tekinteni azt a tényállítást, aminek valóságát nem bizonyították be.

Az új Ptk. 2:90. §-ának (1) bekezdése szerint: „Ha valakiről sajtó útján valótlan tény állítanak, híresztelnek vagy való tény hamis színben tüntetnek fel – a törvényben biztosított egyéb igényeken kívül –, követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállítása valótlan, mely tényállítás megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és melyek a való tények.”

Így a jövőben valótlan tényállítás alatt csak azt az esetet kell és lehet érteni, ha bebizonyosodott, hogy a tényállítás nem felel meg a valóságnak. Ha viszont ez nem bizonyosodott be, de az sem, hogy a sajtó valós tényt állít, híresztel, akkor a közleménynek azt kell tartalmaznia, hogy az adott tényállítás megalapozatlan.

2. Ha a bíróság megállapítja a személyhez fűződő jog megsértését, ha igényli, jár-e minden esetben sérelemdíj a jogaiban megsértettnek?

Igen.

Az új Ptk. 2:91. §-a értelmében az őt ért nem vagyoni sérelemért a személyhez fűződő jogaiban megsértett személyt sérelemdíj illeti meg. A sérelemdíj megfizetésére kötelezés feltételei azonosak a kártérítési felelősség feltételeivel, azzal a lényeges eltéréssel, hogy hátrányt nem kell bizonyítani. Így, ha a jogsértés megtörténtét megállapítja a bíróság, akkor a megsértett személyt sérelemdíj illeti meg.

A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményei, különösen a jogsértés súlya, a felróhatóság mértéke és a jogsértés sértettre gyakorolt hatása alapján határozza meg. Így – hasonlóan számos ország joggyakorlatához – az érintett számára elvi jelentőségű ügyekben sor kerülhet akár 1 Ft sérelemdíj megállapítására is, míg más esetekben az eltérő körülményekre figyelemmel akár milliós sérelemdíjat is indokoltnak ítélni a bíróság.

3. Tartalmaz-e a Ptké. arra vonatkozó rendelkezést, hogy a régi Ptk. nem vagyoni kártérítésre vonatkozó szabályai hatályban maradnak, és rendezi-e azt, hogy hogyan viszonyulnak az új Ptk. 2010. május elsején hatályba lépő új szabályaihoz?

Igen.

A **Ptk. 78.§-a** a régi **Ptk. 355.§-ának (1) és (4) bekezdését** úgy módosítja, hogy ezekből a rendelkezésekből 2010- május elsejével – a sérelem díjra vonatkozó **2:91. §** hatályba lépésével egyidejűleg – elmarad a nem vagyoni kárra utalás. A **Ptk. 64. §-a** emellett azt is kimondja, hogy a nem vagyoni sérelemből eredő, sérelemdíj iránti igények a személyhez fűződő jogoknak az új Ptk. hatálybalépését követő megsértéséből eredően érvényesíthetőek.

4. Ha élő adásban a riportalany tesz egy kijelentést, azt sajtótudósításként kell megítélni az új szabályok szerint?

Nem.

Az **új Ptk.** is fenntartja azt a főszabályt, hogy a sajtó felelősséggel tartozik azért, ha a sajtó útján valakiről valótlánényt állítanak, híresztelnek vagy való tény hamis színben tüntetnek fel.

Az **új Ptk. 2:93. §-a** szabályozza a sajtótudósítást, kivételt állapít meg a főszabály alól: a sajtóval szemben nem alkalmazhatóak a szankciók, ha

- nyilvános rendezvényen elhangzottakról, a nyilatkozó személyének pontos megjelölésével, az elhangzottaknak megfelelően, szöveghűen tudósít – ezek együttes feltételek, vagy
- a sajtó számára adott nyilatkozatot teszi közzé, vagy
- a tudósítás tárgya hivatalos eljárások, döntések vagy határozatok ismertetése.

A riportalanyak az interjú során tett kijelentése nem tartozik egyik esetkörbe sem, ezért nem tekinthető sajtótudósításnak. Így a sajtó az általános szabály (**2:90.§**) szerint felelősséggel tartozik.

5. A sajtónak adott nyilatkozat alatt érthető-e a közzétett olvasói levél?

Nem.

Az **új Ptk. 2:93. §-a** a sajtótudósításra vonatkozó sajátos szabályokat tartalmazza. A sajtótudósítás egyik válfajának tekinti ez a rendelkezés azt az esetet, ha a sajtó a számára adott nyilatkozatot teszi közzé. Az olvasói levél közzélése azonban nem egy a sajtónak adott nyilatkozat közzététele, hanem az olvasó által küldött közlemény szerkesztett beemelése a sajtótermékbe, amelyért a sajtó a főszabály (**2:90.§**) alkalmazásával felelősséggel tartozik.

6. Kizárja-e ügyvédi segítség igénybevételét az a szabály, hogy a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni?

Nem.

Az **új Ptk. 2:96. §-ának (1) bekezdése** tartalmazza azt a rendelkezést, amely szerint a személyhez fűződő jogokat – törvény eltérő rendelkezése hiányában – csak személyesen lehet érvényesíteni. A személyes érvényesítés alóli kivételt állapít meg a **2:96. § (2) bekezdése**, amelynek értelmében a természet védelméhez és az egészséges környezethez való jogok

megsértése miatt a társadalom vagy csoportjának életkörülményei romlásából fakadó nem vagyoni sérelem miatt a sérelemdíj iránti keresetet az ügyész terjeszthet elő.

A főszabály azonban az, hogy a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni. Ez azt jelenti, hogy a személyhez fűződő jogaiban megsértett helyett, tőle függetlenül más nem járhat el az adott sérelem orvoslása érdekében, más nem érvényesítheti a törvényben meghatározott igényeket. Annak viszont nincs akadálya, hogy az érintett személy képviseletében, az ő akaratából más járjon el és érvényesítse jogait. Így a személyhez fűződő jogaiban megsértett képviseletében eljárhat például ügyvédje.